

2015-09-18

Temarapport: Palestinier i Bagdad

Innehåll

1.	Inledning	4
2.	Sammanfattning	4
3.	Generellt om säkerhetsläget i Bagdad	4
4.	Situationen för palestinerna i Bagdad	5
4.1.	Bakgrund	5
4.2.	Säkerhetssituationen	6
4.3.	Möjlighet att förflytta sig i Bagdad	8
4.4.	Möjligheter att återvända till Irak	8
5.	Källor	9
5.1.	Elektroniska källor	9
5.2.	Muntliga källor	9

Om rapporten

Denna rapport är skriven i enlighet med EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation (2008). Den är sammanställd utifrån noggrant utvalda och allmänt tillgängliga informationskällor. Alla använda källor refereras. All information som presenteras, med undantag av obestridda/uppenbara fakta, har dubbelkontrollerats om inget annat anges.

Informationen har noggrant granskats, utvärderats och bearbetats under en begränsad tid. Sammanställningen gör inte anspråk på att vara uttömmande och bör inte tillmätas exklusivt bevisvärde i samband med avgörandet av ett enskilt ärende.

Om en specifik händelse, person eller organisation inte nämns i rapporten innebär inte detta att händelsen inte har ägt rum, eller att personen eller organisationen inte existerar.

Informationen i rapporten återspeglar inte nödvändigtvis Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och det finns ingen avsikt att genom rapporten göra politiska ställningstaganden.

1. Inledning

Denna temarapport redogör för de aktuella och allmänna förhållandena för palestinerna i Bagdad, detta mot bakgrund av det rådande säkerhetsläget och möjligheten för palestinier att kunna röra sig i huvudstaden, samt möjligheten för gruppen att återvända till Irak efter lång utlandsvistelse.

Sammanställningen syftar till att dels uppdatera informationen avseende situationen för palestinerna i Bagdad sedan Lifos/Landinfos senaste gemensamma utredningsresa till Irak i 2013, och dels upprätthålla ett landinformationsunderlag om gruppens aktuella situation i avvaktan på revidering av den tidigare publicerade gemensamma Lifos/Landinfo-rapporten; *Palestinians in Iraq* (Lifos dokumentnr. 31827).

Rapporten bygger till stor del på öppna källor men även på information som inhämtats vid olika möten och telefonsamtal som Lifos har haft med flertal interlokutörer.

2. Sammanfattning

Det försämrade säkerhetsläget i Bagdad och det ökade våldet har bidragit till att förvärra palestiniernas situation de senaste månaderna. Palestinier fortsätter att betraktas som anhängare till den forna regimen. Kopplingen till den forna regimen och palestiniernas sekteristiska tillhörighet, sunniislam, fortsätter väcka misstro bland irakierna, särskilt hos shiabefolkningen. Palestinier anklagas för samröre med de extremistiska grupperna som ligger bakom attackerna i huvudstaden.

Förövarna bakom det våld som drabbar palestinier är oftast shiamiliser och säkerhetstjänsten. På senare tid har även shiaklaner utövat påtryckningar mot gruppen. Palestinierna vågar inte vända sig till myndigheterna i rädsla för repressalier.

Möjligheter för palestinier att förflytta sig i huvudstaden är begränsade på grund av shiamilisernas allt starkare inflytande. Palestinier stoppas regelmässigt vid vägspärrarna där de tvingas betala mutor för att släppas.

Det finns en särskild in- och utreseprocedur för palestinier, men processen lider av stora brister vid tillämpningen. Irakiska ambassaden utfärdar inga resedokument för palestinier som vistats utanför Irak i över sex månader. Staten Palestinas ambassad i Stockholm utfärdar inte heller 00-pass för palestinier som saknar uppehållstillstånd i Sverige.

3. Generellt om säkerhetsläget i Bagdad

I Bagdad utkämpas inga direkta strider, utan våldet karaktäriseras generellt av en blandning av bombattacker och andra explosioner samt kidnappningar och skjutningar och avrättningar av civila. De finns inga särskilda områden eller grupper som anses särskild berörda, utan våldet tycks drabba samtliga

grupper (d.v.s. shia- och sunnimuslimer samt minoriteter) överallt i huvudstaden. I sin senaste rapport om säkerhetsläget i Bagdad, från februari 2015, beskriver Landinfo att det inte är omfattningen på våldet som skiljer grupperna åt utan mönstret. Shiamuslimer blir oftast offer för bombattacker på offentliga platser, t.ex. marknader, medan sunnimuslimer arresteras, bortförs och torteras och i vissa fall avrättas.

Huvudaktörerna bakom våldet är shiamiliser, sunnimiliser och andra väpnade grupper. De nyetablerade shiamiliser; *Popular Mobilisation Units (PMU)*, som upprättades till följd av Ali al Sistanis fatwa sommaren 2014, med syfte att stödja de irakiska styrkorna i kampen mot IS, har bidragit till att öka shiadominansen i huvudstaden. Miliserna som officiellt är underställda irakiska säkerhetsstyrkorna agerar oftast på egen hand, och till stor grad straffritt. Asa'aib Ahl al Haq (AAH), Kata'ib Hizbollah och Badr-organisationen är de mest inflytelserika. Samtliga erhåller stort stöd från Iran. Enligt Landinforapporten från februari i 2015 ska medlemmar av dessa miliser även vara integrerade inom polisen och armén.

Shiamiliserna står till stor del bakom kidnappningar och avrättningar av sunnimuslimer. Huruvida miliserna har agerat på egen hand, eller om det är miliser som arbetar inom polisen eller armén som ligger bakom dåden är inte klart.

Enligt Landinfo har våldet ökat i Bagdad sedan IS tog över kontrollen av Mosul. Shiamuslimer, som utgör majoriteten av befolkningen i huvudstaden, är särskild utsatta av den anledningen. Flertalet av explosionerna kan troligen tillskrivas IS och eventuellt andra sunnimiliser.

I takt med den ökade våldspiralen har kriminaliteten också ökat. Sunnimuslimer och minoriteter är särskild drabbade. Kriminaliteten yttrar sig i form av kidnappningar, tortyr och mord/avrättningar, oftast för ekonomisk vinning. Minoriteter som kristna är inte heller förskonade från shiamilisen, och i likhet med sunnimuslimerna riskerar de kidnappning och utpressning. Myndigheterna saknar oftast resurser och kompetens för att beivra brotten. Därutöver är polisen starkt dominerad av shiamuslimer, som kan betraktas som partiska.

Rädsla, misstro och bitterhet är oftast det som präglar förhållandena mellan sunni och shiabefolkningen. Minoriteter som saknar stöd från klaner eller miliser håller låg profil.

4. Situationen för palestinerna i Bagdad

4.1. Bakgrund

Situationen för palestinerna i Irak ändrades drastiskt efter att Saddam Hussein störtades från makten 2003. De anklagades för att vara anhängare till den forna regimen. Palestinierna utsattes för hot, trakasserier och övergrepp, främst utförda av shiamiliser. Många flydde landet, särskilt under det sekteristiska våldet 2006-2007, när palestinska områden i Bagdad,

som al-Baladiyat, attackerades av den shialedda Mehdimilisen. Av de 35,000 palestinier som vistades i landet innan 2003, återstod mellan 10,000 och 15,000 år 2014. Och siffran fortsätter att sjunka. Enligt ambassadören för Staten Palestinas ambassad i Bagdad som Lifos talade med i september i 2015 beräknas det finns cirka 4,000 palestinier kvar i Irak idag.

Interlokutörer Lifos talat med i Bagdad 2013 och nu senast i september 2015 framhåller att palestinier fortsätter att betraktas som anhängare till den forna regimen. Kopplingen till den forna regimen och palestiniernas sekteristiska tillhörighet, sunniislam, fortsätter väcka misstro bland irakierna, särskilt shiabefolkningen. Palestinier anklagas för samröre med de extremistiska grupperna som ligger bakom attackerna i huvudstaden.

Även om Revolutionsrådets dekret 202 från 2001 jämställde palestinier med irakiska medborgare (med undantag för rätten till irakiskt medborgarskap) tillämpas detta inte i verkligheten. Palestinier förvägras anställning och många har avskedats från sina arbeten sedan Saddamregimen föll. Palestinska studenter nekas studiebidrag/anslag för sina universitetsstudier trots att de, i likhet med sina irakiska jämlingar, är berättigade till det.

4.2. Säkerhetssituationen

Interlokutörer Lifos-delegationen träffade i kurdiska regionen i Irak (KRI) i mars 2015 framhöll att situationen för palestinier i Irak inte var sämre än för andra minoriteter i landet. I sin rapport om palestiniernas situation i Bagdad (juni 2015) påtalar Landinfo att det försämrade säkerhetsläget i Bagdad och det ökade våldet har bidragit till att förvärra palestiniernas situation de senaste månaderna. I rapporten framgår att palestinier är offer för våld, trakasserier, kidnappningar, verbal och fysisk misshandel, sexuellt våld, och drabbas av husrannsakan. Bakom övergreppen står shiamilisen, säkerhetsstyrkorna och kriminella grupper. Källor som Landinfo konsulterade i samband med rapporten uppgav att det i november 2014 fanns cirka 250 fängslade palestinier i Irak. Detta är en kraftig ökning från föregående år då 60 palestinier rapporterats sitta internerade i irakiska fängelser.

Palestinska ambassadören i Bagdad som Lifos talade med i september 2015 samstämmer med ovan nämnda uppgifter. Ambassadören tillägger att trycket mot palestinierna ökat ytterligare de senaste tre månaderna. Enligt honom kommer trycket från tre håll:

1. **Irakiska säkerhetsapparaten;** antalet palestinier som misstänks för inblandning i olika terrordåd försätter att öka. Officerare inom säkerhetstjänsten, med ansvar för al-Baladiyat området, är av den uppfattningen att alla palestinier är inblandade i terrordåd. Ambassadören belyste ett exempel på ett familjebråk, mellan äkta makar, som slutade i en anmälan till säkerhetstjänsten och sedan gripande av två palestinska män misstänkta för terrorbrott. Männen, som återgav sin berättelse vid palestinska ambassaden, berättade hur deras fruar, som är irakiska medborgare, anmälde dem till

säkerhetstjänsten för terrorbrott. Männen utsattes för tortyr i fem dagar och till slut erkände de till att ha medverkat till ett antal sprängdåd. Vid förhandling inför förundersökningsdomaren uppdagades att båda suttit anhöllna under tiden sprängningarna begicks. Domaren beordrade en ny undersökning, varför männen utsattes för tortyr på nytt innan de slutligen släpptes. Ambassadören gör gällande att incidenten inte är unikt, utan snarast återspeglar den behandling många palestinier utsätts för av säkerhetstjänsten. Och situationen i det avseendet har förvärrats de senaste månaderna. Detta har också bidragit till att fler palestinier nu väljer att lämna landet.

2. **Trycket från shiaklanerna;** detta är ett nytt fenomen som har tillkommit till följd av det intensifierade läget i landet. Ambassadören påtalar att shiaklaner med hot och våld försöker mota bort palestinerna från bostadsområdet. Situationen har sin grund i en incident som berör en ung palestinsk kvinna som tidigare bistått irakiska affärsmän med inköp i utlandet (företag i Bulgarien) via internet. De rådande förhållandena i landet har nu lett till uteblivna leveranser varför affärsmännen skickade klanmedlemmar för att hota den unga kvinnan, samt kräva tillbaka pengarna (motsvarande US\$ 200,000). Situationen har nu eskalerat till att omfatta fler palestinier. Palestinska affärer har utsatts för beskjutning. Klanerna har avhyst familjer från sina lägenheter i al-Baladiyat. Lägenheterna har därefter blockerats. Vidare har klanmedlemmar hängt upp plakat på palestinska affärer med texten 'eftersökt av klanerna'.
3. **Shiamiliserna;** är den tredje grupp som utför påtryckningar mot palestinerna i Bagdad. Ambassadören påtalar att ambassaden nu följer upp 12 kidnappningsfall och två fall där man inväntar besked om lösensumma. Ett fall berör en välbeställd ung palestinier som kidnappats av shiamiliser då en ung kvinna han träffat på en nattklubb valt att gå ut med honom istället för en jämgammal shiamilsman. Den palestinska mannen anklagades för inblandning i flera sprängattentat. Till följd av tortyr blev han tvungen att ange sina vänner, bl.a. nattklubbsägaren. Ambassadören är av den uppfattningen att kidnappningarna är i huvudsak kriminella handlingar, med bakomliggande ekonomiska motiv.

De våldsdrabbade vågar inte anmäla övergreppen till myndigheterna i rädsla för repressalier. Palestinska ambassadören har erbjudit att göra anmäla till myndigheterna men avstått efter vädjan från offren.

Bostadsområdet al-Baladiyat angränsar till det shiaderade al-Sadr området där shiabefolkningen upplevt frekventa bombattacker från IS. Palestinska ambassadören påpekar att misstron mot palestinska gruppen, som är homogent sunni, är stort. Gruppen utsätts för påtryckningar från shiamiliser och shiaklaner som vill avhysa dem från området, främst i syfte att utvidga sitt inflytande över huvudstadens centrala delar. Stora delar av stadskärnan övertogs av shiabefolkningen till följd av den sekteristiska konflikten 2006-2007.

4.3. Möjlighet att förflytta sig i Bagdad

Möjligheter för palestinier att förflytta sig i huvudstaden är begränsad, på grund av shiamilisens allt växande inflytande. Palestinska identitetskort är lätta att identifiera. Palestinier stoppas regelmässigt vid vägspärrarna. De utsätts för trakasserier och kränkande behandling, både verbalt och fysiskt. Palestinska ambassadören uppgav att palestinier arresteras och anklagas för terrorbrott. Nästan ingen blir släppt utan muta. Han tillägger att palestinier inte längre vågar lämna bostadsområdet. Ambassadören har hört talas om personer som inte lämnat området al-Baladiyat på tio år av den anledningen. Situationen försvårar deras möjligheter att söka arbete, fullfölja universitetsstudier eller ta del av andra samhällstjänster de är berättigade till.

4.4. Möjligheter att återvända till Irak

I Lifos/Landinfos gemensamma rapport från 2013, om palestinernas situation i Irak- *Palestinians in Iraq*- redogörs för in- och utreseproceduren för palestinier som önskar resa till och från Irak. Källor som Lifos konsulterat i september 2015 gör gällande att proceduren kvarstår men visar stora brister vid tillämpningen. Enligt irakiska ambassaden i Stockholm får ambassaden sällan ta del av tillståndsmyndigheternas (*Department of Residency/Department of Arab Affairs (DRA/DAA)*) beslut gällande inresetillstånd. En tjänsteman vid Iraks ambasad i Stockholm som Lifos talade med uppgav att de få besked som ambassaden får, och som regelmässigt är ett avslag, saknar motivering. Svaren är inte officiella. Han tillägger att det kan ta ett år, och i vissa fall närmare 18 månader, för att få svar från myndigheten.

Irakiska ambassaden fastslår tidigare direktiv från inrikes ministeriet i Irak om att inte utfärda palestinska resedokument till palestinier som vistats utanför Irak i över sex månader.

Vid ett möte med Statens Palestinas ambasad i Stockholm uppgav en tjänsteman att ambassaden inte utfärdar 00-pass till palestinier som saknar uppehållstillstånd i Sverige.

Palestinska ambassadören i Bagdad fastslår att det är näst intill omöjligt för palestinier att återvända till Irak. Han tillägger att palestinier nekas inresa till Irak om de överträder tidsfristen på tre månader. Ambassadören gav exempel på ett aktuellt fall, en hemvändande palestinier som nekats inresa efter ett besök i Turkiet för att han missat tidsfristen med två dagar. Ambassaden försökte ingripa men lyckades inte. Mannen var till sist tvungen att resa in illegalt i landet. Ambassaden fortsätter följa upp ärendet med myndigheterna för att legalisera hans tillstånd i landet. Mannen riskerar utvisning om han påträffas. Mannen saknar dessutom id-kort eftersom palestinier är ombedda att lämna ifrån sig sina id-kort när de reser ut.

5. Källor

5.1. Elektroniska källor

Landinfo, *Irak: Bagdad-sikkerhetssituasjonen per februar 2015*, 2015-02-13. Lifos 34486

Landinfo, *Irak: Situasjonen for palestinerne i Bagdad*, 2015-06-18. Lifos 35265

Lifos/Landinfo, *Palestinians in Iraq*, 2014-03-07. Lifos 31827

5.2. Muntliga källor

Möte med professor Dlawer Ala' Aldeen, President vid Middle East Research Institute (MERI), Erbil 2015-03-08

Möte med Karim Sinjari, inrikesminister i KRI, Erbil 2015-03-09

Möte på Iraks ambassad i Stockholm, 2015-09-09

Möte på Statens Palestinas ambassad i Stockholm, 2015-09-09

Telefonsamtal med Staten Palestinas ambassadör i Bagdad, 2015-09-14